

Liberalism

Show# 309 | Feb 6th 2021

משך חכמה שמות פרשת בשלח פרק יג פסוק יז

ולא נחם אלקים וכו' כי קרוב הוא. במכילתא (ריש פרשת ויהי בשלח): קרוב הוא הדבר שאמר הקדוש ברוך הוא למשה (שמות ג, יב) "בהוציאך (את העם ממצרים) תעבדון את האלקים (על ההר הזה)". "כי קרוב הוא" - קרוב הדרך לשוב למצרים (שנאמר, "דרך שלושת ימים נלך במדבר"). ויתכן כי הושרש בלבבם טעויות העבודה זרה והבליהם ומושגיהם הזרים, לכן לא פעלה עליהם התגלות כבוד ה' ואמיתתו אשר הופיע עליהם פתאום לשלושה חדשים לעקור מלבבם כל רע. וכשעשו אחדים מהם וערב רב העגל, לא היה אחד [לבד חור] אשר התנגד עליהן ומיחה בידן, כי עוד לא נחקק בליבותם הוד מציאות אלקי יחיד בלתי מושג משגיח על כל ומנהל כל בהנהגתו הפרטית. ועל זה אמרו "ובלבם יכזבו לו" כמו שדרשו רז"ל. ואם היה מביאם תיכף אל ארץ האמורי - ארץ מלאה כל פסל ותבנית אשר נהבלו בכל העבודות זרות ותועבותיהם - אז לא נעקר מהם ציורים הרעים ומחשבת און. לכן הוליקן במדבר, ושם "בדד ה' ינחנו", ונעקר מלבבם ונתרחקו מכל תעלוליהם והבליהם, ונתקיים "ואין עמו אל נכר", שאין אצל ישראל שום שורש מאל נכר. וזה שאמרו (במכילתא) "כי קרוב הוא הדבר וכו' תעבדון את האלקים וכו' ולכן קרוב הדרך לשוב למצרים" - ליסודות מדעי החרטומים וכהניהם. וזה הסיבה אשר עיכבן השם יתברך נורא עלילות להן במדבר ארבעים שנה. ודו"ק.

ובמדרש (שמות רבה כ, טו): ורבינו הגדול אמר לפי שביקש הקדוש ברוך הוא ליתן אימתן של ישראל על עו"ג עכבן מ' שנה במדבר, ומאיר להן בעמוד ענן ביום ובעמוד אש לילה, ושמעו כל העו"ג ונפלה עליהם רעדה, שנאמר (שמות טו, טז) "תפול עליהם אימתה", אחריו מה כתוב? "תביאמו ותטעמו". ובזה נראה טעם שהיו מתנבאים ירמיה ויחזקאל על כל הגויים מפלת השמחים על צרת ישראל והמעיקים להן בהיותן בגולה, כדי שאם יבואו הדברים ידעו העמים כולם שנבואה שורה בתוך ישראל אף לאחר גלותן ויכבדו דברי נביאי ה'. ולכן כאשר פקד ה' את עמו ע"י כורש והתנבאו חגי זכריה, האמינו הגויים כולם בנבואתם ונפל פחדם על כל העמים. ולכן כתוב בעזרא ו, יד: "ושבי יהודה בנין ומצלחין בנבואת חגי (נביא) וזכריה (בר עדוא)", כי נפל פחד היהודים מדברי הנביאים על העמים, והצליחו בנבואתן, ופשוט. יעויין מה שכתבתי בפרשת חוקת כיוצא בזה.

Selected audio from our listeners

Comments on the Show

Comments on the show 1 *click here*

Answers to the Questions

Answers to the Question 1 *click here*

Answers to the Question 2 *click here*

Selected emails from our listeners

Show Suggestion

Hi R' Dovid,

Shalom aleichem!

Poschin bichvod achsania,

I started listening to your podcast around August 2020, and it's been a big source of inspiration for me, motivating me to strengthen my Limmud, that had become weaker with time, marriage, kids, Parnassa etc.

So I'm grateful for that, the work you put into producing the program, thank you!

Secondly, I wanted to suggest a Topic for maybe a future program. And it's regarding Torah learning methodology.

I personally feel, and maybe I'm not alone, that there's a lot a talk about Limmud, but not enough regarding the methods of Limmud.

How to pace the learning?

How to learn in a way that'll help remembering?

What to learn exactly?

In what order?

What's Ikar, What's Tofel?

Should we learn different things at different ages?

Is the Seder: Torah-Mishnah-Talmud from pirkei avos still valid or can we skip steps?

How to approach Shas?

How to approach Halacha learning: start from Shulchan Aruch or the Sugya?

Is there a point in knowing tons of Shas?

Or is it better to know what relevant to Halacha only?

Learning Tanach or not?

Should we use explained Shas or regular Shas, or maybe both but at different stages?

Why is Chazara not talked about much in Yeshiva, and our learning keeps carrying an expiration date?

Etc.

I can go on and go for very long...

I also noticed, from many Rabbonim that are and were Baki in Shas, that they actually mostly learned Shas (obviously, maintenance is required). Is it a good thing, or maybe our learning has to be more diversified? Should they write down and share their experience, for future generations to know?

I know I would have loved reading R' Chaim Brisker's own personal experience in learning!!

I have at home the sefer Kerem Yehoshua, from Rav Yehoshua Cohen, real Baki in Shas, word by word, here's a Shiur from him, see for yourself: <https://youtu.be/FccF-6G-OSw>. And that's pretty much one of the few Seforim written on Limmud methods, one of the most popular ones.

I do feel that teaching learning methods especially curated for Shas would really make a difference. I went through a lot of trials and errors, and maybe some Shas coaching would have spared me some of those.

Wishing you continued success iy'h,

Keep up the good work!

Zei gebensht, You and the Headlines team,

Best regards,

Natan.

Rabbi Schwartzman

מדרש רבה פרשת בראשית פרשה כו סימן ה

רבי הונא בשם רבי אמר דור המבול לא נימוחו מן העולם עד שכתבו גמומסיות לזכר ולבהמה.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף צב עמוד א - ב

עולא אמר: אלו שלשים מצות שקבלו עליהם בני נח, ואין מקיימין אלא שלשה: אחת שאין כותבין כתובה לזכרים, ואחת - שאין שוקלין בשר המת במקולין, ואחת - שמכבדין את התורה.

רש"י מסכת חולין דף צב עמוד ב

שאיין כותבין כתובה לזכרים - דאע"פ שחשודין למשכב זכור ומייחדין להם זכר לתשמישן אין נוהגין קלות ראש במצוה זו כל כך שיכתבו להם כתובה.

רמב"ן דברים פרשת נצבים פרק כט פסוק יח

ופירוש למען ספות הרוה את הצמאה - להוסיף השבעה עם המתאוה, כי נפש שבעה תקרא רוח, כענין ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את טובי ישבעו (ירמיה לא יג), והיתה נפשם כגן רוח (שם פסוק יא), והמתאוה תקרא צמאה, צמאה לך נפשי (תהלים סג ב). והטעם, כי נפש האדם הרוה שאיננה מתאוה לדברים הרעים לה, כאשר תבא בלבו קצת התאוה והוא ימלא תאותו אז יוסיף בנפשו תאוה יתירה ותהיה צמאה מאד לדבר ההוא שאכל או שעשה יותר מבראשונה, ותתאוה עוד לדברים רעים שלא היתה מתאוה להם מתחלה. כי המתאוה לזמת הנשים היפות, כשיהיה שטוף בזמתן תבואהו תאוה לבוא על הזכר ועל הבהמה, וכיוצא בזה בשאר התאוות, וכענין שהזכירו חכמים (סוכה נב ב) משביעו רעב מרעיבו שבע. ולכך יאמר הכתוב בהולך בשרירות לבו, שהוא אם ימלא נפשו בתאוות השרירות והחזקות עליו אשר היא צמאה להם, יוסיף נפשו הרוה עם הצמאה, כי יתאוה ויצמא למה שהיה שבע ממנו וכאשר השביע נפשו בו. ולפי שהזכיר "שרש פורה" אמר בלשון הזה, כי יוסיף השרש הוא כפתו אשר היא רוח ורעננה עם הצמאה ותשובנה כולם צמאות:

מלבי"ם יחזקאל פרק לז פסוק טז - כ

(טז) ואתה. צווה לו שיקח עץ אחד, ויכתב עליו אלה המלות, ליהודה ולבני ישראל חבריו, היינו שהוא אות ליהודה ולהמתחברים עמו מבני ישראל כמו שבט בנימין, ומבני לוי ויתר העם שהתחברו ליהודה, ויקח עוד עץ אחד ויכתב עליו אלה המלות, ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חבריו, ר"ל שהוא אות ליוסף שהוא ראש השבט וממנו נצמח מלכות אפרים שהתחיל מירבעם, ולכן קראו עץ אפרים, וכל בית ישראל כי אליו התחברו כל ישראל שהם עשרת

השבטים:

(יז) וקרב. עוד צוה שיקרב שני העצים אשר התאחד כל אחד בעצמו, אל האחד השני, עד שיהיו לך לעץ אחד ע"י אחיזת היד, ואז יתהווה ע"פ נס שיהיו לאחדים בידך ר"ל שיתאחדו בפועל ע"פ נס ויהיו אחד באמת:

(יח) וכאשר יאמרו בני עמך. ור"ל ואם תיכף כשיראו הנס הזה ישאלו מה אלה לך ע"מ מורה הנס הזה, וכלל סימן העצים?:

(יט) דבר אליהם. וכו' הנה אני לקח, מקבלת חז"ל שתחלה יעמוד משיח בן יוסף והוא מלך מעשרת השבטים והוא ילחם מלחמות ויתאספו כל ישראל תחת דגלו, עד שאח"כ יבא בן דוד והוא ימלוך עליהם, והי' המשל הראשון תחלה על התאחדות ישראל תחת דגל משיח בן יוסף, וצוה שיקח עץ אחד ויכתב ליהודה ולבני ישראל חבריו, כי תחלה התחברו יהודה ובנימין שגלו בבית ראשון והתקבצו תחת זרובבל בימי כורש ונעשו גוי אחד בימי בית שני, ואף אחר חורבן הבית שנתפזרו בכ"ז הם מאוחדים בכלל ומיחלים על הגאולה, ובאחרית הימים יתקבצו עשרת השבטים האובדים והנדחים, תחת דגל יוסף שהוא משיח בן יוסף אשר יאסוף הנדחים, שזה היה משל העץ השני ליוסף עץ אפרים ולכל בית ישראל שיתחברו עליו בעת קץ, ואח"כ יתאחדו גם בני יהודה הנקבצים כבר, להיות תחת שבטו וממשלתו, ויתהוו לגוי אחד ע"פ נסי ה' ונפלאותיו, וז"ש במשל שאח"כ יקח עץ ויכתוב עליו ליוסף עץ אפרים שזה התאחדות עשרת השבטים באחרית הימים, ואח"כ יקרב אותם אחד אל אחד והיה הקירוב הראשון שהתקרבו בני יהודה אל בני יוסף תחת משיח בן יוסף, וז"ש הנה אני לוקח את עץ יוסף ושבטי ישראל חבריו ונתתי אותם עליו ר"ל תחלה יתן אותם עליו, היינו שיתן שבטי ישראל על עץ יוסף, היינו שיתקבצו תחת דגל משיח בן יוסף, וגם את עץ יהודה יתן עליו שיהודה יעמוד ג"כ תחת דגלו, ובזה ועשיתים לעץ אחד, והיו אחד בידי עפ"י נס:

(כ) והיו. צוה לו עוד שגם אחר כך העצים אשר תכתוב עליהם ישארו עוד בידך לעיניהם שלא יעזבם מידו, ולא ימחוק הכתב רק שיהיו העצים שיכתוב עליהם, כי עוד צריך לעשות בהם דבר, והוא משל על שאח"כ יתחברו שנית תחת דגל מלכות בית דוד, שבזה נשאר הכתב מצד זה שיתהפך שיתקרבו עשרת השבטים ועץ יוסף אל עץ יהודה, וזה ג"כ ע"י יד הנביא ובנס: